

شهلا زرنگی

در خدمت

و خیانت زنان

گفتارهایی درباره‌ی زنان

www.ketab.ir

سرشناسه: ژرلکی، شهلا - ۱۳۵۵

عنوان و نام پدیدآور: در خدمت و خیانت زنان / شهلا ژرلکی

مشخصات نشر: تهران: نشر چشمه، ۱۳۹۵

مشخصات ظاهری: ۲۱۵ ص.

شابک: ۲ - ۷۸۲ - ۲۲۹ - ۶۰۰ - ۹۷۸

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: چاپ قبلی: رسا، ۱۳۹۱

یادداشت: کتابنامه

موضوع: زنان

Women

موضوع: زنان -- روان‌شناسی

Women -- Psychology

ردمبندی کنگره: ۱۳۹۵ د۲ ز/ ۱۲۱۶ HQ

cheshmehpublication

telegram.me/cheshmehpublication

www.cheshmeh.ir

ردمبندی نشر چشمه: علوم انسانی

در خدمت و خیانت زنان گفتارهایی درباره‌ی زنان شهلا زرلکی

مدیر هنری: مجید عباسی
چاپ و صحافی: سازمان چاپ مهرانی
تیراژ: ۵۰۰ نسخه
چاپ اول: زمستان ۱۳۹۵، تهران
ناظر فنی چاپ: یوسف امیرکیان
حق چاپ و نشر: محفوظ و مخصوص نشر چشمه است.
هرگونه اقتباس و استفاده از این اثر، مشروط به دریافت اجازه‌ی کتبی ناشر است.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۲-۲

تلفن دفتر نشر چشمه:

۸۸۹۱۲۱۸۴

دفتر فروش نشر چشمه:

تهران، خیابان انقلاب، خیابان ابوریحان بیرونی، حیدرآباد، شماره‌ی ۳۵.

تلفن: ۶۶۴۹۳۵۲۴

کتاب‌فروشی نشر چشمه‌ی کریم‌خان:

تهران، خیابان کریم‌خان زند، نبش میرزای شیرازی، شماره‌ی ۱۰.

تلفن: ۸۸۹۰۷۷۶۶

کتاب‌فروشی نشر چشمه‌ی کورش:

تهران، بزرگراه ستاری شمال، نبش خیابان پیامبر مرکزی، مجتمع تجاری کورش، طبقه‌ی پنجم واحد ۴.

تلفن: ۴۴۹۷۱۹۸۸

کتاب‌فروشی نشر چشمه‌ی آرن:

تهران، شهرک قدس (غرب)، بلوار فرحزادی، نرسیده به بزرگراه نیایش، خیابان حافظی، نبش خیابان فخارمقدم.

مجتمع تجاری آرن، طبقه‌ی ۲.

تلفن: ۷۵۹۳۵۴۵۵

کتاب‌فروشی نشر چشمه‌ی بابل:

بابل، خیابان شریعتی، روبه‌روی شیرینی‌سرای بابل.

تلفن: ۰۱۱) ۳۲۴۷۶۵۷۱

فهرست

۹	پیش‌گفتا
۱۳	بخش اول: ازدواج، توهم یک ضرورت
۱۵	شوهران و پدران
۱۶	مردی به نام پدر
۲۷	خارپشت‌های عاشق
۳۸	پسر یا دختر؟
۵۱	بخش دوم: گهواره‌ای که هر ماه ویران می‌شود
۵۳	کروموزوم افسرده
۵۸	زبان زنان
۷۱	جنون ماهانه
۷۵	شوهر کتک‌خورده
۸۶	زن گرسنه
۹۱	رنج و سرمستی
۹۴	زیبایی هیستریک

فرمان‌روای قلمرو تاریک ۱۰۱

بخش سوم: در خدمت و خیانت زنان ۱۱۱

زن خانگی، زن اجتماعی ۱۱۳

خیانت خانگی ۱۱۸

ناآگاهی تحمیلی تاریخ یا؟ ۱۲۷

کژکاری‌های فمینیسم تعریف‌گریز ۱۳۵

همجنس‌خواهی ۱۴۱

حوار زن ابد ۱۵۴

زنان علی‌رمان ۱۶۱

مادر؛ زن یا فرشته ۱۶۶

بخش چهارم: جنس سوم ۱۸۵

زن سی و نه‌ساله ۱۸۷

سرزمین هرز ۱۹۷

آشیانه‌ای خالی ۲۰۴

پیش‌گفتار

هیچ می‌دانید هر سال چند کتاب درباره‌ی زنان نوشته می‌شود؟ هیچ می‌دانید چقدر تا از این کتاب‌ها را مردان می‌نویسند؟ خبر دارید که احتمالاً درباره‌ی شما بیش از هر جانوری در این عالم صحبت می‌شود؟

این‌ها حرف‌های ویرجیا وولف است در اواخر دهه‌ی بیست میلادی؛ وقتی برای تحقیق درباره‌ی موضوع زنان به کتابخانه‌ی کالج آکسبریج در لندن می‌رود. وولف شگفت‌زده در کتابخانه رویه‌روی کوهی از کتاب درباره‌ی زنان می‌نشیند و این پرسش‌ها را روی کاغذی می‌نویسد. کاغذی که بالای آن نوشته است: زن و داستان. بی‌شک وولف زمانی که به بوه کتاب‌ها خیره شده، نمی‌داند که چه بی‌شمار کتاب‌های دیگری تا پایان قرن بیستم نوشته خواهند شد؛ قرنی که در میانه‌ی آن، جنبش‌های زنانه به اوج تقلای خود می‌رسند و موفق می‌شوند سایه‌ی نظام‌های تاریخی مردسالارانه را تا مرزهای حاکمیت جهانی زن محور عقب برانند.

و واقعیت همین است. هرگاه به سراغ موضوعی به نام زن یا حتی موضوعات مرتبط با زن بروی با انبوهی از کتاب رویه‌روی می‌شوی و سردرگمی و هول از بازخوانی این همه متن گونه‌گون درباره‌ی زن. چرا این‌گونه است؟ چرا از دیروز

تا همیشه، هم مردان و هم زنان درباره‌ی زن می‌نویسند؟ چرا مرد موضوع نوشتن کتاب‌ها نبوده است؟ نه، اشتباه نکنید این‌ها پرسش‌های پاسخ‌داده‌شده در این کتاب نیستند. این پرسش‌ها همین لحظه که نگارش کتاب پایان یافته، هنگام نوشتن این مقدمه‌ی کوچک در ذهنم بزرگ‌نمایی می‌شوند. کسی چه می‌داند شاید روزی کتابی بنویسم درباره‌ی چرایی کتاب نوشتن درباره‌ی زنان. و یا ده سال دیگر بگویم درباره‌ی چرایی «این همه» کتاب نوشتن درباره‌ی زنان. اما از همین سؤالی قدبرافراشته در ذهنم می‌توانم برسم به چرایی نوشتن این کتاب. فعلاً نوبت حرف زدن از این کتاب است و نه چندین و چند هزار کتاب دیگر نوشته‌شده در دهه‌ی بیست.

در این کتاب تا آنجا که توانسته‌ام از پرداختن به فرهنگ و تاریخ مردسالار و نقش آن در فروکاستن نقش زنان پرهیز کرده‌ام. تنها به این دلیل ساده که امروز هر روزنی را که بگویی جز از ستم تاریخی مردان است و مظلومیت زنان. پس نخواستم مرتکب تکرار آیه‌های مکرر شوم که تکرار مکررات جز ملال حاصلی ندارد. تمرکز بحث‌های این کتاب بر بازنمایی و توصیف ویژگی‌های زیستی زن است. گاه مینا را بر اساس ما و کژی‌های تنه‌ای ناگزیر گذاشته‌ام و گاه بر خصوصیات زنانه‌ی معرفی‌شده به واسطه‌ی علم روان‌شناسی و روان‌پزشکی. در این مسیر از ادله و نظریات مطرح‌شده برای تبیین مفاهیم و تعاریف یاری گرفته‌ام.

وقتی از زن حرف می‌زنیم نمی‌توانیم از فمینیسم و آثار و عواید آن حرف نزنیم. بنابراین در بخشی از کتاب از مختصات هستی جسمانی زن که مقهور نظم و نظام هورمون‌ها است فاصله می‌گیرم. در فصل مفصلی از کتاب پای فمینیسم به میان می‌آید و خدمات و خیانت‌های آن در مراحل مختلف اوج‌گیری.

بیش از این حرف زدن درباره‌ی کتابی که پیش روی شماست، بی‌فایده است. قضاوت مخاطب محک معتبری است. شکی نیست که مباحث و مقولات

مطرح شده در این کتاب جای گسترش دارند یا نقد و شاید حتا انکار. می‌توان با سنجش آرا و نظرات مخاطبان، برداشته‌ی مباحث افزود. هر مبحثی تا بی‌نهایت جای گسترش، بازیابی و اصلاح دارد. این وضعیت در مورد مباحثی با موضوع زن، تشدید می‌شود. موضوع جذابی که همواره حرف‌ها و نظرهای متفاوت و متضادی را برانگیخته است. درباره‌ی متباین بودن نظرات درباره‌ی زن، ویرجینیا وولف در همان کتابخانه‌ی زیبا روی کاغذ سپیدش می‌نویسد: «گوته به زنان احترام می‌گذاشت. موسولینی از آنان متنفر بود. به هر کجا که نگاه می‌کردی مردان درباره‌ی زنان فکر می‌کردند و نظر متفاوتی داشتند.»^۱

و مرد و زن! همچنان درباره‌ی زن حرف می‌زنند؛ تفاوت و گاه مشابه.